

Tanítási tervezet

Az óra időpontja: 2021.11.23. 9:00

Iskola, osztály: Budapest XVI. kerületi Móra Ferenc Általános Iskola, 8.a osztály

Iskola címe: 1162 Budapest, Ida utca 108-110.

Tanít: Nagy Emese

Témakör megnevezése: Életünk Magyarországon

Tanítási egység (téma) címe: **Az Alföld és a Kisalföld**

Az óra (jellemző) típusa: új ismereteket elsajátító óra

1. Tantervi követelmények

1.1. A tanítási óra oktatási céljai: Az Alföld és a Kisalföld részletesebb megismerése

1.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai: Komplex kép kialakítása az Alföldről és a Kisalföldről adott szempontok szerinti összehasonlítással

1.3. A tanítási óra nevelési céljai: fegyelmezett együttműködésre nevelés csapatmunkával

1.4. Oktatási követelmények

a. Fogalmak:

- új fogalmak: Szigetköz, Csallóköz, Kiskunság, Nagykunság, Nyírség, Körös–Maros köze, Hortobágy, Bodrogi-köz, Rábaköz, Győri-medence, Marcal-medence, Mezőföld, Tiszántúl, Duna menti síkság, löszvidék, kultúrtáj, szikesedés, hordalékkúp, tökéletes síkság, tanúhegy;
- megerősítendő fogalmak: Alföld, Kisalföld, medence, ártér

b. Folyamatok:

- új folyamatok: hordalékkúpsíkság kialakulása, tanúhegy kialakulása;
- megerősítendő folyamatok: folyószabályozás, feltöltődés

c. Összefüggések:

- új összefüggések: az Alföld és a Kisalföld hasonlóságainak és különbségeinek okai

d. Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek: együttműködő képesség, lényegkiemelő képesség, kommunikációs kompetencia

e. Főbb tanulói tevékenységek: szövegfeldolgozás, táblázat- és diagramelemzés, az új ismeretek bemutatása csoportonként

2. Szemléltető és munkaeszközök:

OFI Földrajz 8. tankönyv, kiosztott segédanyag, füzet, atlasz

3. Felhasznált irodalom:

OFI Földrajz 8. tankönyv

Az óra felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Módszer	Munka-forma	Eszköz
0-2 perc	Köszönés, jelentés, adminisztráció	adminisztráció			
2-5 perc	Az előző órán írt témazáró dolgozat eredményeinek megbeszélése.		tanári közlés, megbeszélés	frontális	
5-10 perc	Az óra témájának és menetének ismertetése, 3-4 fős csoportok kialakítása, csoportok témáinak megbeszélése	célkitűzés, figyelemfelkeltés, motiváció	tanári közlés, megbeszélés	frontális	
10-25 perc	Minden csoport önállóan feldolgozza a kapott témát, a kiadott segédanyagok, illetve a tankönyv szövege és ábrái alapján. Jegyzetet készítenek, ami alapján be tudják mutatni a témájukat a többieknek.	új ismeretek szerzése	szövegfeldolgozás, táblázat- és diagramelemzés	csoportmunka	kiosztott segédanyagok, tankönyv (42-43. o. színes szövegdozai, 44.o. táblázata, 45. o. helyszínkártyái), füzet, atlasz
25-43 perc	A csoportok röviden bemutatják témáikat, a többiek pedig jegyzetelnek. Felmerülő kérdések megbeszélése.	új ismeretek szerzése, rendszerezése	csoportos bemutatók, közös megbeszélés	frontális	a csoportok által készített jegyzetek
43-45 perc	Összegzés, házi feladat kiadás, elköszönés	a tanultak összegzése, az óra lezárása	tanári közlés	frontális	

Segédanyagok

1. csoport: A Kisalföld geológiai múltja, felszínfejlődése, tájai

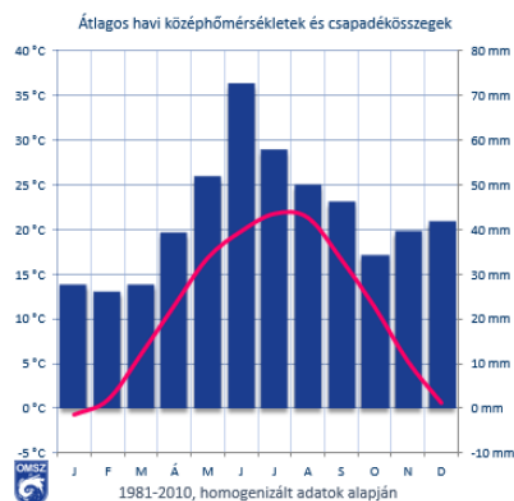
A Kisalföld szerkezetileg harmadidőszaki medence-süllyedés. Mélyén tengeri és tavi (mészkő, homokkő), továbbá folyóvízi üledékek (agyag, homok, kavics) találhatóak, valamint a Hanságban tőzeg. A Pannon-tenger feltöltésében a Duna és mellékfolyói vettek részt, itt alakult ki Európa legnagyobb hordalékkúpja, a Szigetköz és a Csallóköz. A felszínen ma a Rábaközben lösz, a többi területen homok, agyag és kavics található. Az ártéri területek ma is süllyednek, a folyóvíz és a szél által töltődnek fel. Jól látható a Komárom–esztergomi- és a Tatai-teraszvidéken. A Kisalföld részei: a Győri-medence (Szigetköz, Mosoni-síkság, Rábaköz, Fertő–Hanság medencéje), a Marcal-medence és az Esztergom–Komáromi-síkság.

2. csoport: Az Alföld geológiai múltja, felszínfejlődése, tájai

Az Alföld a legnagyobb kiterjedésű kárpát-medencei nagytáj. Az ország középső és keleti részén található, és átnyúlik a szomszéd országokba is. Az Alföld mélyén óidei kristályos kőzetek (gneisz, gránit) húzódnak, erre települtek a Tethys-tenger, a Pannon-tenger, majd a Pannon-beltő közép- és újidei üledékes kőzetei (mészkő, dolomit, agyag, homokkő, homok, kavics). Felszínén folyóvízi üledék (újidei kavics, agyag, homok), öntésiszap és lösztakaró terül el. Az Afrikai- és az Eurázsiai-lemez ütközése során az összetöredezett átalakult kőzetekre üledékes kőzetek rakódtak. A harmad- és a negyedidőszakban vetődéssel kialakult süllyedéket a folyók töltötték fel, így alakult ki a feltöltött síkság: az Alföld. A feltöltésben jelentős szerepet játszott az Ős-Duna és az Ős-Tisza, valamint a szél. Így lett a nagytáj a Kárpát-medence legalacsonyabban fekvő medencesüllyedéke. Ezt hordalékkúp-síkságok veszik körül. A magasabb térszínű homok-hordalékkúpok és homokvidékek: a Nyírség, a Kiskunság. Az alacsonyabb térszínű árterek a folyókat kísérik. A Duna mentén helyezkedik el a Pesti-síkság, a Solti-síkság, a nagyobb szigetek (Szentendrei-, Csepel-, Mohácsi-sziget). A Körösvidék hazánk leggyorsabban süllyedő területe, a Kis- és a Nagy-Sárrét található a térségben. A magasabb térszínű löszvidékek: a Mezőföld, a Nagykunság és a Hajdúság. Tájai: a Mezőföld, a Drávamelléki-síkság, a Duna-Tisza köze (Bodroghöz, Jászság, Kiskunság, Bácskai-löszhát), a Tiszántúl (Szatmár–Beregi-síkság, Nyírség, Hajdúság, Hortobágy, Sárrét, Körös–Maros köze).

3. csoport: A Kisalföld éghajlata

A terület éghajlata nedves kontinentális, ahol jelentős az Atlanti-óceán hatása: gyakori a borultság, kisebb az évi közepes hőingás és egyenletesebb a csapadék eloszlása, mint az ország többi területén. A nyár hűvösebb, a tél hideg. Az évi csapadékmennyiség 600-650 mm, kevesebb az aszály és az árvíz, mint az Alföldön. A Dévényi-kapu miatt a Kisalföld az ország legszelesebb tája, az uralkodó szélirány ÉNy-i.

4. csoport: Az Alföld éghajlata

A Mezőföld és a Drávamelléki-síkság nedves kontinentális, a Duna-Tisza köze és a Tiszántúl száraz-kontinentális éghajlatú terület, kelet felé erősödő kontinentális hatással. Erőteljesen érvényesül a medencejelleg. Hazánkban az Alföldön a legmelegebb a nyár és a leghidegebb a tél. A napsütéses órák száma 2100. Az évi csapadék mennyisége itt a legkevesebb az országban (500–600 mm). A globális felmelegedés miatt az Alföld éghajlata átalakulóban van, évről-évre jobban érezhető a mediterrán hatás északi irányú eltolódása.

